

Звіт №6 за 1 березня 2022 року

Щодо воєнних злочинів, які спричинила російська агресія

Truth Hounds займається документуванням міжнародних злочинів, які були скоєні всіма учасниками під час збройного конфлікту та окупації частини території України, починаючи з 2014 р. Ми зробили подання до Міжнародного кримінального суду, а також надали аналітичні звіти до національних слідчих органів, включаючи Офіс Генерального прокурора України.

Наша команда продовжує документувати воєнні злочини під час нинішньої великомасштабної хвилі агресії. Документатори Truth Hounds зараз працюють у кількох містах, які постраждали від вторгнення в центральній, північній, східній та південній Україні. Ми також підтримуємо широку мережу інформаторів на місцях, включаючи родичів та друзів, які надають найновішу інформацію.

Ця аналітична довідка базується на відкритих джерелах, перевірених нашими аналітиками. Ми не публікуємо точні адреси чи детальні місця атак, оскільки бойові дії в багатьох таких місцях тривають, і точні місця можуть бути використані для отримання військової переваги.

Резюме

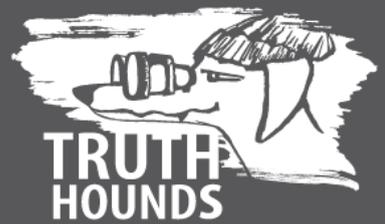
Протягом 1 березня армія РФ вела активні бойові дії та здійснювала щільні й потужні обстріли, завдаючи надмірної шкоди та страждань цивільному населенню України в Київській, Чернігівській, Сумській, Донецькій, Харківській та Луганській областях. Протягом бойових дій цього дня росіяни скоїли ряд серйозних воєнних злочинів. Типи вчинених злочинів можна поділити на такі категорії: (1) **Атаки на цивільне населення та цивільні об'єкти**, (2) **віроломство**.

Атаки на цивільне населення та цивільні об'єкти

Протягом звітної періоду документаторам Truth Hounds із відкритих джерел вдалося зафіксувати як цілеспрямовані напади на цивільне населення, так і обстріли та бомбардування цивільної забудови та об'єктів інфраструктури.

У Харкові російські війська завдали ракетного удару по площі Свободи. За попередньою інформацією, снаряд влучив у будівлю Харківської ОДА, Оперного театру, філармонії та частину житлового масиву (переважно чотирьох-, п'ятиповерхові житлові будинки). Пошкоджено будівлі двох корпусів ХНУ ім. В. Каразіна. Згодом у ДСНС Харківської області повідомили про те, що внаслідок обстрілу будівлі Харківської ОДА загинуло 7 осіб та постраждало 24 особи, з них 11 осіб госпіталізовано (1 дитина). За попередніми даними, для цієї атаки росіяни використовували високоточну зброю — крилаті ракети класу ЗМ54-1 «Калібр».

У Херсоні російські війська зайшли в місто, почалися вуличні бої. Тіла як цивільного населення, так і бійців територіальної оборони лежали просто неба. Атака підтримувалася обстрілами цивільної інфраструктури. 1 березня о 10:53 у м. Херсон снаряди поцілили у два дев'ятиповерхові житлові будинки і зруйнували квартири на другому та третьому поверхах і в одному з будинків виникла пожежа. У результаті

обстрілу постраждало орієнтовно чотири особи. Найімовірніше, обстріл вівся із використанням РСЗВ “Град”.

Віроломство

28 лютого почали з'являтися повідомлення, що у населеному пункті Низи російська техніка пересувається із піднятим білим прапором та стріляє по цивільному населенню. Як відомо, МГП забороняє дії, спрямовані на те, щоб примусити противника повірити, що він зобов'язаний надати захист згідно з нормами міжнародного права (наприклад, з використанням білого прапора), з метою його обману. Римський статут Міжнародного кримінального суду відзначає, що ціллю віроломства може бути не лише вбивство чи поранення комбатантів, але й цивільних осіб. Відповідно, використання білого прапора для зближення та викликання довіри в цивільних осіб і подальше їх поранення чи вбивство має розглядатися як воєнний злочин.

Вступ

Як і у звіті з попереднього дня, у зв'язку зі зміною методів ведення збройного конфлікту з російського боку, а також інтенсифікацією артилерійних обстрілів, Truth Hounds не виокремлюватиме навмисні атаки на цивільні об'єкти та невибіркові атаки, що спричиняють надмірні жертви серед цивільного населення та руйнування цивільних об'єктів. З'ясування характеру атак та визначення їхньої пропорційності проводитиметься згодом. У довідці відтак фіксуватимуться лише факти влучань у цивільні об'єкти без їхньої кваліфікації. Важливо підкреслити, що у порівнянні з попередньою добою є більше підстав вважати, що напади на цивільні об'єкти були навмисними. Ця заувага пов'язана передусім з випадками повторного влучання снарядів у конкретні райони українських міст, а також використання артилерійного вогню протягом тривалого часу проти районів з густою цивільною забудовою.

Як і в попередній довідці, описані вище застороги щодо з'ясування обставин нападів стосуються і встановлення типу використаного озброєння. Без безпосереднього доступу до місць влучання снарядів часом важко встановити поза розумним сумнівом тип озброєння, використаний для нападу, в результаті якого постраждали цивільні об'єкти. Це встановлення проводитиметься після отримання доступу до місця влучання чи після додаткових консультацій з військовими експертами.

Атаки на цивільне населення та цивільні об'єкти

Близько 12:00 у Херсоні окупанти обстріляли з РСЗО “Смерч” з використанням касетних боєприпасів мікрорайон Масани¹ та проспект на виїзді з Чернігова в напрямку Білорусі^{2 3}.

Бандаж РСЗО “Смерч” під вікнами житлового будинку, м. Чернігів, 01.03.2022

¹ “Оккупанты обстреливают жилые дома в Херсоне”, 1.03.22 at 11:16, available at https://t.me/nexta_live/18800

² “Наочно — ще один воєнний злочин росіян”, Чернігівська ОДА, 01.03.2022 at 20:46, available at <https://www.facebook.com/100064801354213/posts/326722616164448/?sfnsn=mo>

³ “Житлові райони Чернігова під вогнем”, Сайт міста Чернігова, 01.03.2022, available at <https://www.facebook.com/watch/?ref=saved&v=3001092576819544>

О восьмій ранку 1 березня російські війська завдали ракетного удару по площі Свободи у Харкові. За попередньою інформацією снаряд влучив у будівлю Харківської ОДА, Оперного театру, філармонії та частину житлового масиву (переважно чотирьох-, п'ятиповерхові житлові будинки)⁴. Пошкоджено будівлі двох корпусів ХНУ ім. В. Каразіна⁵. Згодом у ДСНС Харківської області повідомили про те, що внаслідок обстрілу будівлі Харківської ОДА загинуло 7 осіб та постраждало 24 особи, з них 11 госпіталізовано (1 дитина)⁶.

У той самий час радник Міністра внутрішніх справ Антон Геращенко у своєму телеграм-каналі повідомив про те, що удар було нанесено крилатою ракетою класу "Калібр"⁷. У повідомленні йдеться про те, що після прибуття рятувальників через 6-7 хвилин від першого удару відбувся другий удар аналогічною ракетою. Цю інформацію пізніше підтвердили в Харківській обласній військовій адміністрації⁸. За її даними, в будівлю Харківської ОДА було два влучання, внаслідок яких знищена велика частина будівлі, зокрема кабінет голови. Кількість загиблих та поранених все ще рахують, остаточної цифри немає. У момент вибухів у будівлі перебували тероборонівці, військові та волонтери.

Журналісти-розслідувачі з організації Bellingcat здійснили власне дослідження обставин ракетного удару по площі Свободи в Харкові й дійшли висновку, що російська армія застосувала крилату ракету ЗМ54-1 "Калібр". Експерти також зазначили, що такого виду зброї в Україні немає. Для довідки: ЗМ54-1 "Калібр" — це російська ударна крилата ракета, також відома як "Клуб" (Клуб). За оцінками, дальність дії ракети становить приблизно 1500-2500 км, і вона стала основною зброєю в наземних ударах ВМС Росії⁹.

⁴ "No title", ДСНС України, 01.03.2022, 09:17, available at: https://t.me/dsns_telegram/4063

⁵ "От обстрелов пострадал Харьковский национальный университет", Kharkiv Today, 01.03.2022, 17:22, available at: <https://2day.kh.ua/kharkov/ot-obstrelov-postradal-kharkovskiy-nacionalnyy-universitet>

⁶ "No title", ДСНС України, 01.03.2022, 14:12, available at: https://t.me/dsns_telegram/4087

⁷ "No title", Pravda_Geraschenko, 01.03.2022, 12:50, available at: https://t.me/Pravda_Gerashchenko/1131

⁸ "No title", Суспільне Харків, 01.03.2022, 14:53, available at: <https://t.me/suspilnekharkiv/8397>

⁹ "Bellingcat identified missile that Russia used to strike on Kharkiv", Defence Blog, 02.03.2022, available at: https://defence-blog.com/bellingcat-identified-missile-that-russia-used-to-strike-on-kharkiv/?fbclid=IwAR38IYvb8584Yyo-OK2sjrEISVGvtavp_8qw40_Y8jAsgV5WhSkAMj8p6PU

Момент вибуху від авіаудару на площі Свободи в Харкові 01.02.2022

Наслідки авіаудару на площі Свободи в Харкові 01.02.2022

Російська крилата ракета класу ЗМ54-1 "Калібр", якою, ймовірно, був нанесений удар по площі Свободи в Харкові 01.03.2022

Близько 13:20 Збройні сили РФ нанесли авіаудар по п'ятиповерховому будинку в Новобаварському районі міста. У результаті атаки, за попередніми даними, загинуло 7 осіб, близько 10 осіб отримали тілесні ушкодження, пошкоджено 7 авто, з яких 1 повністю згоріло¹⁰. На момент написання довідки фактична кількість загиблих та поранених ще встановлюється. Всього завдано три удари, один снаряд влучив у жилий будинок та спричинив його часткове руйнування, інший поцілів у Харківський завод підіймального транспортного обладнання, будівлі якого теж зазнали пошкоджень¹¹.

¹⁰ "No title", ДСНС України, 01.03.2022, 14:12, available at: https://t.me/dsns_telegram/4087

¹¹ "No title", Харківська обласна прокуратура, 01.03.2022, 16:43, available at: https://t.me/prokuratura_kharkiv/2945

Місце влучання снаряду під час артилерійного обстрілу Новобаварського району в Харкові, 01.02.2022

Протягом усього дня з шостої години ранку російські війська завдавали ударів по житлових районах Харкова. Найбільше постраждали жителі районів Салтівка (північна частина міста) та Холодна гора. Державна служба з надзвичайних ситуацій та мешканці району зафіксували близько десяти випадків займання¹² та руйнувань¹³ внаслідок артилерійних обстрілів.

Близько шостої години ранку зафіксовано обстріл багатоквартирного будинку в Шевченківському районі міста. На відео з місця обстрілу видно значні руйнування десятків квартир будинку¹⁴ ¹⁵.

Поодинокі влучання снарядів зафіксовані в прибудинковій території житлового масиву в південно-західній частині міста¹⁶, а також на території приватного сектору¹⁷ і гаражного кооперативу¹⁸. Скрізь зафіксоване значне руйнування житла, господарських споруд,

¹² "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 12:32, available at: <https://t.me/truexanewsua/26791>

¹³ "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 07:31, available at: <https://t.me/truexanewsua/26544>

¹⁴ "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 06:22, available at: <https://t.me/truexanewsua/26467>

¹⁵ "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 06:55, available at: <https://t.me/truexanewsua/26501?single>

¹⁶ "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 00:11, available at: <https://t.me/truexanewsua/26389>

¹⁷ "No title", ТРУХА ⚡ Харків + Україна, 01.03.2022, 08:26, available at: <https://t.me/truexanewsua/26583>

¹⁸ <https://t.me/truexanewsua/26660>

майна, зокрема автомобілів¹⁹. Інформація про жертви серед населення відсутня. Загалом, за інформацією ДСНС, протягом доби з 1 по 2 березня внаслідок авіаударів та артилерійних обстрілів сталося 58 пожеж. Крім того, рятувальники здійснили 21 виїзд на допомогу населенню та ліквідацію наслідків ворожих обстрілів, які не супроводжувались пожежами²⁰. Відомостей про постраждалих (окрім описаних вище) немає.

Наслідки артилерійних обстрілів, Салтівка, Харків, 01.03.2022

¹⁹ "No title", ТРУХА ⚡ Харьков + Украина, 01.03.2022, 09:57, available at:

<https://t.me/truexanewsua/26666>

²⁰ "No title", Суспільне Харків, 01.03.2022, 07:29, available at: <https://t.me/suspilnekharkiv/8459>

Наслідки артилерійного обстрілу на Холодній Горі, Харків, 01.03.2022

Також, за повідомленням поліції, 1 березня під час повітряної атаки військами РФ житлових кварталів Харкова, один зі снарядів влучив у територію дитячого майданчика. Як вказано у повідомленні поліції, поруч із місцем вибуху немає жодних військових об'єктів – лише дитячий майданчик, оточений багатоповерхівками. Внаслідок вибуху пошкоджені фасади будинків та машини, які стояли поруч. Травмованих та загиблих немає²¹.

Місце влучання ракетного снаряда на територію дитсадка, Харків, 01.03.2022

²¹ “No title”, Суспільне Харків, 02.03.2022, 20:28, available at: <https://t.me/suspilnekharkiv/8559>

Також підтверджено інформацію щодо загибелі Марини Феніної, національної членкині Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, 1 березня під час обстрілу в Харкові. Факт загибелі своєї співробітниці вже підтвердила ОБСЄ²².

1 березня Маріупольська міська рада повідомила про обстріл північно-східної частини міста. Постраждали кілька житлових будинків та школа. Також пошкоджені зазнали житлові будинки в Лівобережному районі та прилеглому житловому масиві. Про кількість постраждалих інформація залишається неуточненою, попередньо відомо про одну загиблу особу і трьох поранених²³. Обстріл здійснено тактичними ракетами 9M79 “Точка”.

Фото ракети, використаної під час обстрілу житлового масиву, Маріуполь

²² “OSCE mourns death of National Mission Member of the OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine”, OSCE, 02.03.22, available at: https://www.osce.org/chairmanship/513280?fbclid=IwAR3YPHK_gC9T2hsfMO4zbC08L5BUNLAC1psgu2ZXL e93QWUqp5JFRkzq74

²³ Маріупольська міська рада, Telegram, 1.03.22, at 15:52, available at: <https://t.me/mariupolrada/8660>

Human Rights Watch повідомили, що такими самими тактичними ракетами з касетною головною частиною 24 лютого 2022 року обстріляли Центральну лікарню у м. Вугледар. Тоді від обстрілів загинуло четверо, десятеро отримали поранення (з них шестеро – медперсонал), пошкоджено будівлю лікарні, а також кілька цивільних авто і машина швидкої допомоги²⁴.

Голова Донецької обласної ВЦА Павло Кириленко, звітуючи про ситуацію у Волновасі, відзначив, що ЗС РФ не дають можливості вивезти цивільне населення з міста через зелений гуманітарний коридор²⁵.

Сергій Гайдай, голова Луганської ОДА, повідомив, що в ніч з 28 лютого на 1 березня під час обстрілу Северодонецька атакували будинок матері і дитини (жертв немає)²⁶. Під час свого щоденного вечірнього звернення він наголосив на тому, що обстріли Северодонецька продовжуються. Гірська громада досі з обмеженим доступом, там тривають пожежі. Під час його звернення розпочався обстріл селища Сватове²⁷. Він також заявив, що атаки селищ Гірської громади відбувалися із застосуванням “Градів” та “Смерчів”²⁸.

На Херсонщині 1 березня 2022 року велися активні бої, безліч об’єктів цивільної інфраструктури отримали ті чи інші пошкодження. Традиційно для цієї війни армія РФ вела хаотичні артилерійні обстріли цивільної забудови. Більшість з них складно достеменно описати та кваліфікувати без виїзду на місце. Бої велися також у самому Херсоні з використанням стрілецької зброї та легкої броньованої техніки. У результаті боїв у місті десятки загиблих, проте без виїзду на місце неможливо достеменно визначити, які зі смертей можна кваліфікувати як воєнний злочин, а які ні, оскільки багато боїв велися між армією РФ та бійцями української територіальної оборони. Останніх часто складно відрізнити від цивільних.

1 березня о 10:53 у м. Херсон внаслідок обстрілів сталося потрапляння снарядів у два дев’ятиповерхові житлові будинки, внаслідок чого зруйнували квартири на 2 та 3 поверхах і в одному з будинків зайнялася пожежа. У результаті обстрілу постраждало орієнтовно 4 особи. Найімовірніше, обстріл вівся із використанням РСЗВ “Град”.

²⁴ Україна: Российский касетный боеприпас попал по больнице, Human Rights Watch, 1.03.22, at 8:12, available at: <https://www.hrw.org/ru/news/2022/03/01/381265>

²⁵ Павло Кириленко, Facebook, 1.03.22, at 17:49, available at:

<https://www.facebook.com/pavlokyrylenko.donoda/posts/497029011979658%D0%BC>

²⁶ Обстріляли обласний будинок дитини у Северодонецьку& Без жертв. Всі діти та персонал евакуйовані раніше, Facebook, 1.03.22, at 10:01, available at:

<https://www.facebook.com/watch/?v=293022339586199>

²⁷ Сергій Гайдай, Facebook, 1.03.22, at 17:28, available at:

<https://www.facebook.com/watch/?v=647611016458660>

²⁸ Луганська обласна державна адміністрація, Facebook, 1.03.22, at 9:09, available at:

<https://www.facebook.com/odalug/posts/325408039630934>

Об 11:09 сталося влучання у квартири двоповерхового будинку в місті. О 13:07 відбулося влучання в місцеву школу. О 14:00 — в будівлю ТРЦ “ФАБРИКА”²⁹.

У с. Дар’івка Херсонської області на дорозі розстріляли автомобіль із цивільними³⁰.

На Київщині тривають обстріли мирного населення. Напередодні подій, описаних у поточному звіті, 28 лютого 2022 року у приватний пологовий будинок Adonis, розташований у с. Бузова Бучанського району Київської області, влучив снаряд. Про це повідомили о 9:24. Через це персонал і пацієнтки закладу потребували евакуації. Пізно ввечері того ж дня генеральний директор мережі Adonis Віталій Гирін повідомив, що з людьми все гаразд. Наступного дня, 1 березня, у приватний пологовий будинок Adonis знову влучили два снаряди. На момент першого обстрілу в пологовому будинку перебували пацієнти. На момент другого обстрілу — лише сторож. Жодних військових баз чи підрозділів там не було ні першого, ні другого дня.

У смт Бородянка Київської області тривають цілеспрямовані обстріли мирного населення. 1 березня орієнтовно о 16:00-16:10 у результаті авіанальоту із застосуванням ракет руйнувань зазнали три багатоквартирних будинки — дві дев’яти-та п’ятиповерхівка. У п’ятиповерховому будинку зруйнований цілий під’їзд. У випадку цієї атаки із використанням високоточної зброї, контрольованої людиною, ми можемо з упевненістю говорити про пряму атаку проти цивільного населення. Даних про постраждалих не було, велика кількість місцевих жителів на момент атаки перебувала у сховищах³¹.

---

²⁹ Оперативна інформація по Херсонщині станом на 14:00
<https://khoda.gov.ua/operativna-%D1%96nformac%D1%96ja-po-hersonshhin%D1%96-stanom-na-14%3A00>

³⁰Telegram, 1.03.22, at 13:18, available at: <https://t.me/hueviyherson/9613>

³¹ Ярослав Добрянський, Facebook, 1.03.22, at 16:40, available at:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2299424623556657&id=100004674252510

Наслідки авіаудару по Бородянці, Київська область, 1.03.2022

1 березня поширилась інформація про повітряний удар по с. Калинівка, Фастівського району, Київської області, який відбувся 28 лютого. Точний час удару наразі невідомий. Офіційна інформація від ДСНС наводить час — 19:00, проте із фотографії видно світловий день, що свідчить про те, що напад стався раніше. По фото також неможливо визначити тип озброєння, який використовувався для атаки, проте в результаті вибуху будинок, який був поряд, рознесло вщент, від господарки лишилися лише частини тіла. Доля її чоловіка невідома³².

³² ДСНС України, 1.03.22, at 16:40, available at:
<https://www.facebook.com/MNS.GOV.UA/posts/324008083100421>

Кратер після повітряного удару, який розірвав жінку та вщент зруйнував дім. Доля чоловіка загиблої — невідома, с. Калинівка, Київська область, 28.02.2022

1 березня близько 17:00-17:10 в Києві одна ракета, випущена росіянами, влучила в телевежу, через кілька хвилин друга влучила неподалік. Вежа знаходиться на відстані 500 метрів від житлових будинків та станції метро Дорогожичі. Між житловими будинками та вежею розташований меморіальний комплекс "Бабин яр", у який також поцілила російська ракета. Внаслідок обстрілу загинуло 5 цивільних громадян, 5 постраждало та тимчасово призупинене мовлення декількох телеканалів³³.

³³ "Окупанти знову вдарили ракетами по Києву: фото та відео", Апостроф Київ. 01.03.2022 at 17:44 , available at: <https://apostrophe.ua/ua/news/kyiv/podii/2022-03-01/okkupantyi-snova-udarili-raketami-po-kievu-foto-i-video/261018>

Одне із влучань біля телевежі, Київ, 01.03.2022

На Київщині, по дорозі зі с. Кухарі Вишгородського району Київської області, російська армія розстріляла приватний автомобіль, який перевозив до лікарні пораненого цивільного. У результаті нападу загинула лікарка — власниця авто. Про це 1 березня о 22:48 повідомив Міністр охорони здоров'я України³⁴.

У м. Тростянець Охтирського району, що на Сумщині, снаряд прилетів у приватний житловий будинок. Обстріл стався 1 березня, інформація щодо постраждалих — відсутня³⁵. За наявними даними неможливо перевірити тип використовуваного озброєння.

1 березня 2022 року близько 22:16 зазнав авіаудару житловий масив Богунія на території м. Житомир. Метою удару була військова частина 95 ОМБР ЗСУ, розташована у цьому районі, на той час без військових та військової техніки. Внаслідок авіаудару було пошкоджено 10 приватних будинків, в 3 з них почалися пожежі, а також 2

³⁴ Віктор Ляшко, Facebook, 01.03.2022 at 22:48, available at: <https://www.facebook.com/viktor.liashko/posts/2572260516239390>

³⁵ No title, Суспільне Суми, 01.03.2022 at 19:42, available at: <https://t.me/suspilnesumy/2827>

медзаклади (у тому числі пологовий будинок) та 3 магазини³⁶. Внаслідок обстрілу 3 цивільних осіб загинули, 16 отримали травми, 12 осіб (6 дорослих та 6 дітей) дістали з під завалів.

Віроломство

28 лютого почали з'являтися повідомлення, що у населеному пункті Низи російська техніка пересувається із піднятим білим прапором та стріляє в цивільне населення³⁷. Як відомо, МГП забороняє дії, які спрямовані на те, щоб примусити противника повірити, що він зобов'язаний надати захист згідно з нормами міжнародного права (наприклад, з використанням білого прапора), з метою його обману. Римський статут Міжнародного кримінального суду відзначає, що ціллю віроломства може бути не лише вбивство чи поранення комбатантів, але й цивільних осіб. Відповідно, використання білого прапора для зближення та викликання довіри в цивільних осіб і подальше їх поранення чи вбивство має розглядатися як воєнний злочин.

Замість висновків

За 6 днів конфлікту в діях збройних сил сторін починають вимальовуватися певні патерни поведінки. Так, Збройні сили Російської Федерації, схоже, концентрують артилерійні та авіа обстріли на районах зі щільною цивільною забудовою та іншими об'єктами, що не є військовими. Хоча наразі неможливо точно встановити чи розміщувалися поряд з ураженими цивільними військові об'єкти, втім незмінність обстрілів попри очевидність суттєвих руйнувань цивільної інфраструктури, може свідчити про навмисність націлювання нападів саме на цивільні об'єкти. Окрім того, продовжують страждати від атак Російської Федерації об'єкти, що знаходяться під особливим захистом — лікарні, пологові будинки та інші будівлі, призначені для медичних цілей. Зафіксовано також напади на інший вид об'єктів під особливим захистом за МГП — культурні цінності.

Ці патерни надалі мають додатково враховуватися при визначенні навмисності нападів на цивільні об'єкти та цивільних осіб.

---

³⁶ Житомир, 7 днів війни, <https://zt-rada.gov.ua/?pages=15573> (офіційний сайт житомирської міської ради) 03.03.22

³⁷ No title, Суспільне Суми, 01.03.2022 at 11:18, available at: <https://t.me/suspilnesumy/2800>